

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4946/2020
24.02.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дамир Перић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Градско правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1426/20 од 30.06.2020. године, у седници одржаној 24.02.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1426/20 од 30.06.2020. године и предмет враћа истом суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 3828/19 од 04.02.2020. године, ставом првим изреке одбијен је примарни тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде за експроприсаних 534/20587 делова кп.бр. ..., површине 55а 49м², уписане у ЛН ..., КО ..., која у природи представља део улице ..., плати 1.384.211,75 динара са законском каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке усвојен је евентуални тужбени захтев па је обавезан тужени да тужиоцу, на име накнаде за експроприсаних 534/20587 дела исте катастарске парцеле, али површине 42а 40м², плати 1.081.768,54 динара са законском каматом од пресуђења до исплате, а ставом трећим је утврђено да је тужени носилац права својине на 5348/20587 дела кп.бр. ..., површине 55а 49м², уписане у ЛН ..., КО Ставом четвртим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове поступка од 346.367,68 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате, а одбијен је захтев за камату за период од пресуђења до извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1426/20 од 30.06.2020. године, одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена у ставу првом изреке којим је одлучено о примарном тужбеном захтеву, као и у усвајајућем делу одлуке о евентуалном тужбеном захтеву из става другог и трећег изреке за износ од 1.057.678,00 динара са законском каматом од 04.02.2020. године до исплате, као и делу става четвртог изреке којим је утврђено да је тужени носилац права својине на 408/20587 дела кп.бр. ..., уписане у ЛН ..., КО Истом пресудом преиначена је првостепена одлука у осталом делу, тако што је одбијен тужбени захтев преко досуђеног износа од 1.057.678,00 динара до тражених 1.081.768,54 динара са законском каматом од 04.02.2020. године до исплате, као и у делу става четвртог изреке којим је утврђено да

је тужени носилац права својине кп.бр. ..., уписане у ЛН ..., КО ... преко дела од 408/20587 до 5348/20587 делова. Преиначено је и решење о трошковима поступка тако што је досуђени износ од 346.367,68 динара снижен на 346.126,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате, а одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилац је један од сувласника катастарске парцеле број ..., уписане у ЛН ..., КО ..., са сувласничким уделом од 534/20587 идеалних делова. Ова парцела има укупну површину од 55а 49 м², а већим својим делом и то у површини од 42а 40 м², представља јавну саобраћајницу - улицу ..., над којом тужилац више нема фактичку власт. Преостали део парцеле од 13а 09м² тужилац користи као део дворишта. Према Плану детаљне регулације ... у ... из 2008. године, Плану генералне регулације простора за породично становање у западном делу Града Новог Сада из 2012. године и Урбанистичкој информацији о локацији, парцела ... у ..., насеље ..., представља јавно грађевинско земљиште и ова парцела је у потпуности намењена за јавне и саобраћајне површине и спајањем са парцелама број: ..., ..., ..., ..., и ..., КО ... – планиране су за регулацију улице ... на Ова парцела није планирана за изградњу објеката породичног становања. Судови су утврдили да тржишна вредност земљишта предметне парцеле по м² износи 9.617,00 динара, да је укупна површина ове парцеле 5549 м², па како је тужилац сувласник на 534/20587 делова, то износи 2,5939% удела, односно 143,93 м².

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд налази да тужилац нема право на накнаду за површину целе парцеле бр. ..., КО ..., с обзиром да му је од укупне површине ове парцеле од 55а 49м² фактички изузет из државине само део од 42а 40м², који се користи као јавна саобраћајница, на основу чега је одбијен тужбени захтев којим је тражио да се обавезе тужени да му плати 1.384.211,75 динара - накнаду за изузеће целе парцеле. Усвојен је евентуални захтев и тужени обавезан да му плати 1.081.768,54 динара на име накнаде за изузети део од 42а 40м² и утврђено да је тужени носилац права својине на 534/20587 дела ове парцеле, који је представљао сувласнички удео тужиоца.

Побијаном правноснажном одлуком потврђена је првостепена пресуда у делу којим је одбијен захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му плати накнаду у висини тржишне вредности целе кп. Другостепени суд је исту пресуду делимично преиначио и туженог обавезао да тужиоцу плати накнаду само до висине од 1.057.678,00 динара, за фактички изузети део ове парцеле од 109,98 м², до чега је дошао стављањем у сразмеру сувласнички удео тужиоца од 534/20587 са делом који је ушао у састав улице (4240м²), уз закључак да тужени може одговорати само за део који

је заиста фактички и заузео. Првостепена пресуда је преиначена и у делу којим је одлучено о својинском праву туженог, тако што је утврђено да је тужени носилац права својине ове парцеле само у делу од 408/20587, уз закључак другостепеног суда да је изградњом улице на делу парцеле тужиоца заузет део који чини 76,41% целе парцеле бр. ..., што представља утврђени део од 408/20587 делова целе парцеле. У преосталом делу тужбени захтев је одбијен, као неоснован.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужиоца указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Наиме, применом члана 42. Закона о експропријацији ("Сл.гласник РС" бр.53/95, "Сл.гласник СРЈ" бр.16/01, "Сл.гласник РС" бр.23/01, ... и 106/16), накнада за експроприсано пољопривредно и грађевинско земљиште одређује се у новцу према тржишној цени таквог земљишта. При том, према одредби члана 41. став 2. овог Закона, висина накнаде у новцу за експроприсане непокретности одређује се по тржишној цени, према околностима у моменту закључења споразума о висини накнаде, а ако споразум није постигнут, према околностима у моменту доношења првостепене одлуке о накнади.

У конкретном случају, спорни идеални део парцеле бр. ... изузет је из поседа и права својине тужиоца и претворен у улицу, сада у јавној својини, дакле у јавно добро у смислу члана 2. став 2. Закона о путевима („Сл. гласник РС“ бр. 46/91, ... и 101/05), а да претходно није спроведен поступак експропријације. На тај начин извршена је фактичка експропријација која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни или други објекти од јавног или општег интереса иако не постоји одлука - решење о одузимању земљишта. Изградњом објеката у општој употреби - улице са потребном комуналном инфраструктуром, промењен је карактер земљишта кога чини парцела бр. ..., па се више не ради о приватном, већ о јавном добру у општој употреби, који део постаје својина јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази.

Урбанистичким планом и планом регулације Града Новог Сада ова парцела у целисти је намењена за изградњу јавне и саобраћајне површине, ради регулације улице ..., што представља тек услов за утврђење јавног интереса за експропријацију у смислу члана 20. став 1. и 4. Закона о експропријацији. Међутим, имајући у виду да је наведеним планским актима јавне власти одређено да на преосталом делу парцеле, који није изузет и који је и даље у државини тужиоца, није предвиђена градња објеката породичног становања, што значи да је тужиоцу ограничено право располагања на делу парцеле који је остао у његовој државини, другостепени суд је био у обавези да цени ове жалбене наводе тужиоца и од каквог су они утицаја на основаност његовог права на накнаду и за овај део парцеле, с обзиром на смањену могућност коришћења овог дела парцеле због његовог дугогодишњег привођења намени.

Висина накнаде у новцу за експроприсане непокретности одређује се по тржишној цени по метру квадратном изузетог, односно експроприсаног земљишта. То значи да је суд био у обавези да утврди укупну површину земљишта која постала јавна површина и то утврђено у метрима квадратним, без стављања у сразмеру тужиоцевог сувласничког удела у однос са површином целе парцеле (како то чини првостепени суд) или у однос са делом који је тренутно фактички изузет (како то чини другостепени суд).

Имајући у виду изнето, Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је одлука о основаности навода изјављених жалби парничних странака, донета уз погрешену примену материјалног права, па је применом члана 416. став 2. ЗПП, укинуо другостепену одлуку, односно одлучио као у изреци.

У поновном поступку, другостепени суд ће поново одлучити о жалбама парничних странака уз правилну примену материјалног права, имајући при том у виду примедбе из овог решења, а потом донети нову и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић